

Kommentit hallituksen esitykseen valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

1. Yleistä

Monet hallituksen esityksen luonnoksessa kuvatut muutokset lisäävät todellisuudessa verovelvollisten hallinnollista taakkaa, eivät vähennä sitä. Erityisesti aiempien kausien korjauksiin liittyvä menettely sekä palautusten ja vähennysten ilmoitusmenettelyn muutos ovat heikennyksiä nykymenttelyyn verrattuna, näistä lisää jäljempänä, jotka lisäävät merkittävästi sekä verovelvollisen että verohallinnon valmisteverotukseen liittyvää työmäärä. Lisäksi ehdotetut muutokset aiheuttavat verovelvolliselle sekä muutoksesta johtuvia kertaluontoisia kuluja ja pysyviä kulujen lisäyksiä.

Lisäksi, kun siirrytään OmaVeroon, maksujen kohdistusten seuraamisesta voi tulla muutosten myötä huomattavan työlästä. Esimerkiksi Tulorekisteriin siirtyminen aiheutti ongelmia OmaVerossa ja maksuja kohdistui eri veroille, eri kausille ja jopa eri vuosille, mitä oli tarkoitettu. Näiden selvittäminen on erittäin haastavaa. Verohallinnolta ei saanut muuta apua kuin ohjeistuksen siitä, miten OmaVerosta saa ajettua noin 100-sivuisen yhteenvedon OmaVeron tapahtumista. Näin pitkä ja vaikeaselkoinen yhteenvedo ei ole käyttäjäystävällinen, eikä edesauta ongelmien nopeaa selvittämistä. On myös huomioitavaa, että Verohallinnon puhelinpalvelu OmaVeroon liittyen on vielä selkeästi kehitysvaiheessa, mikä osaltaan vaikeuttaa asioiden selvittämistä verovelvollista tyydyttävällä tavalla.

Verohallinto on järjestänyt kaksi työryhmää OmaVeroon siirtymisestä valmisteverotukseen liittyen. Meidän kokemuksemme mukaan siellä esiin nostettuja seikkoja ei ole juurikaan huomioitu hallituksen esityksessä vaikka ymmärtääksemme työryhmien tarkoitus on ollut ottaa huomioon alan toimijoiden kokemukset ja parannusehdotukset. Esimerkiksi palautuksiin ja korjauksiin liittyvät ongelmat, mitä useat verovelvolliset pitivät suurimpana ongelmana, on tuotu esille molemmissa tilaisuuksissa, mutta näihin liittyen ei ole otettu huomioon ehdotettuja parannusehdotuksia lausunnon alaisessa hallituksen esitykseen. Ainoastaan sähköverotuksessa on tehty sellainen myönnytys, että kyseiset toimijat, jotka ilmoittavat nyt voimalaitoskohtaisesti, voivat jatkossakin antaa veroilmoitukset voimalaitoksittain. Muutoin siirrytään y-tunnuskohtaiseen ilmoittamiseen. Monet verovelvolliset ovat toimineet näin ennenkin, joten kaikille tämä ei aiheuta muutoksia.

2. Mahdollisuus pidentää verokautta verovelvolliskohtaisesti

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan mahdollisuus pidentää verokautta verovelvolliskohtaisesti poistuisi. Mahdollisuus verokauden pidentämiseen tulisi säilyttää, sillä kuukausittaisten nolailmoitusten

antaminen lisää hallinnollista taakkaa sekä verovelvolliselle että Verohallinnolle. Muutosta on perusteltu valvonnallisella syyllä, mutta on vaikea nähdä, miten uudistus todellisuudessa parantaisi valvontaa silloin, kun kyse on nollailmoituksen antamisesta joko kerran vuodessa tai kuukausittain.

Verohallinto voisi tarvittaessa olla antamatta lupaa pidempään verokauteen, jos se olisi valvonnallisista syistä perusteltua esimerkiksi silloin, kun kyse on muista kuin nollailmoituksista. Tai jos kyseisellä verovelvollisella on ollut puutteita tai viivästyksiä veroilmoitusten antamisessa. On huomioitava, että sähköön pientuottajille vuoden mittainen verokausi on jatkossakin mahdollinen, joten pidemmälle verokaudelle ei pitäisi olla järjestelmätekniistä estettä.

3. Aiempien verokausien tietojen korjaaminen

Nykyinen polttoaineverolain 6 § 2 momentti poistuisi, eikä korjauksia voisi enää jatkossa ilmoittaa sille verokaudelle, jonka aikana ne on kirjattu kirjanpitoon. Tämä olisi merkittävin hallinnollista taakkaa lisäävä muutos, mikä todennäköisesti aiheuttaa myös olennaisia IT-järjestelmämuutoksia verovelvollisille.

Valmisteverotuksessa korjaukset vaikuttavat tyypillisesti usean verokauden veroilmoituksiin polttoaineliiketoiminnan luonteen vuoksi. Vastaisuudessa virheen korjaamisen yhteydessä, täytyisi hallituksen esitysluonnoksen perusteella jatkossa jättää erikseen uusi veroilmoitus jokaiselle kuukaudelle, joihin havaittu ja korjattu virhe liittyy. Näitä kuukausia voi pahimmassa tapauksessa olla useita kymmeniä. On mahdollista, että yhtä kuukautta koskevia virheitäkään ei välttämättä huomata esimerkiksi viimeistään seuraavan kuukauden aikana, vaan nekin voidaan havaita ja korjata vasta myöhemmin. Tästä syystä yhtä tiettyä kuukautta voidaan joutua korjaamaan useita kertoja pitkin vuotta, ei vain kerran. Nyt korjaukset on voitu tehdä sille kuukaudelle, jonka aikana korjaus viedään kirjanpitoon ja tämä on ollut erittäin toimiva menettely.

Muutosehdotuksen syynä lienee se, että verotarkastuksissa tarkastajien on joskus ollut hankala selvittää mille kaudelle tehdyt korjaukset kuuluvat. Tämän voisi ratkaista niin, että korjaukset eriteltäisiin veroilmoituksella oikealle kuukaudelle. Näin tieto olisi helposti saatavilla. Lisäksi korjauksen syy olisi hyvä voida ilmoittaa veroilmoituksella rasti ruutuun -menetelmällä (kattavasti valintamahdollisuuksia, jotta korjauksen syyn voi ilmoittaa oikeansisältöisenä). Menettelyä voidaan perustella muun muassa seuraavilla seikoilla:

- Suomen polttoaineveromalli on komponenttiperusteisena ja biokriteerikohdistuksiin kiinteästi liittyvänä vaativa sekä prosessien että järjestelmien näkökulmasta. Verotietojen oikeellisuus on kiinni pitkistä ketjusta eri toimintoja ja näissä ketjuissa syntyy väistämättä tarpeita muuttaa toimitusten tietoja. Tulossa olevassa energiaverotuksen uudistuksessa veromalli saattaa muuttua vieläkin vaativammaksi ja virhealttiiksi.
- Muutosten huomioon ottaminen verotuksessa mahdollisimman ajantasaisesti on tärkeää, koska polttoaineverotuksessa verojen määrät ovat huomattavan suuria. Taloudellisen intressin vuoksi muutoksia ei siis voida kerätä tehtäväksi pelkästään esimerkiksi kalenterivuoden päättymisen

jälkeen, joten verovelvollisen on tämän vuoksi laadittava ja lähetettävä korjaavat veroilmoitukset välittömästi, kun virhe on havaittu ja korjattu.

- Jos mahdollisuus muutosten huomioon ottamiseen kirjanpito kirjauksen mukaisen kuukauden veroilmoituksella poistetaan, joutuvat verovelvolliset antamaan korjausilmoituksia eri kausille useita kertoja vuodessa. Tämä lisää paitsi verovelvollisen myös Verohallinnon hallinnollista työtä. Useiden erillisten korjausilmoitusten antaminen lisää myös maksuliikennettä Verohallinnon ja verovelvollisen välillä, kun veroja palautetaan ja kannetaan lisää vuoron perään. Kuten aiemmin on todettu verovelvollisen on erittäin haastavaa kohdentaa suoritettujen maksujen kohdistamista eri veroille.
- Useimmiten korjaukset vaikuttavat siten, että jo maksettua veroa saadaan takaisin. Tällöin uudistuksen seurauksena palautettava määrä käytettäisiin todennäköisesti seuraavassa kuussa muiden verojen maksuun, mikä puolestaan aiheuttaisi yrityksissä paljon maksujen kohdistuksiin liittyvää selvittelyä.

4. Palautukset

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan vähennyksiä ja palautuksia ei voisi enää jatkossa ilmoittaa veroilmoituksella, vaan niistä täytyisi tehdä erilliset palautushakemukset. Tämä lisää verovelvollisten hallinnollista taakkaa. Ehdotettu menettely myös lykkäisi palautuksiin ja vähennyksiin liittyvää vähennettävää veroa, millä olisi toimijoille taloudellisia vaikutuksia.

Verohallinto on maininnut järjestämissään työryhmissä ongelmaksi sen, että palautuksista ilmoitetaan nykyisin vain haettavan palautuksen euromäärät. Mikäli Verohallinto toivoo esimerkiksi varastoon palautuksista tai hiilivetyjen talteenotosta tarkempia tietoja, niitä annetaan mielellään veroilmoituksella, kunhan ilmoittaminen jatkossakin onnistuu muiden tietojen kanssa samalla ilmoituksella.

Verovelvollisille ei ole ongelma eritellä jatkossa esimerkiksi varastoon palautuksiin tai hiilivetyjen talteenottoon perustuvissa vähennyksissä vähennyksen perusteena olevia määriä (polttoaineissa normaalilitrat / kilot), tuotteita (esim. moottoribensiini, dieselöljy, kevyt polttoöljy) jne. Nyt näiden kohdalla on kysytty vain euromäärät, mikä onkin erikoista, kun muuten polttoaineissa ratkaisevaa on määrä (normaalilitrat / kilot), ei eurot.

Mikäli palautukset kuitenkin siirtyvät erilliseen menettelyyn, olisi hyvä, että palautusta voisi hakea kuukausittain. Kuukausittainen menettely on valmisteverolainsäädännön lähtökohta ja asialla verovelvollisille taloudellista merkitystä. Verohallinnon olisi hyvä julkaista jatkossa palautustaso kuukausittain, ei puolivuosittein.

5. Muutosverotus

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan verovelvollisen vahingoksi tehtävän veron määräämisen ja verotuksen tai päätöksen oikaisun määräaika olisi mahdollista veroviranomaisen harkinnan perusteella jatkaa yhdellä vuodella. Tämä on ongelmallinen seikka oikeusvarmuuden näkökulmasta ja tarkoittaa

ilmeisesti sitä, että Verohallinto voisi aina halutessaan pidentää määräaika, jolloin se olisi käytännössä neljä vuotta kolmen vuoden sijaan. Todennäköisesti Verohallinto pidentäisi määräaika säännönmukaisesti. Oikeusvaltiossa verotuksen oikaisuajat pitäisi olla selkeästi laissa, eikä niihin pitäisi sisältyä mitään harkinnanvaraisia seikkoja. Lisäksi vero voitaisiin jatkossa määrätä ja verotusta tai päätöstä oikaista verovelvollisen vahingoksi erityistilanteissa kuuden vuoden määräajan kuluessa. Kuuden vuoden oikaisuaika on merkittävä pidennys nykytilaan. Mielestämme nykyiset verotuksen oikaisuajat ovat riittävät sekä verovelvollisen että Verohallinnon näkökulmasta.

Oikaisulautakuntamenettelyyn siirtyminen on hyvä asia, kunhan lautakunnassa on riittävästi asiantuntemusta. Lautakunnan tulee pystyä itsenäisesti arvioimaan ratkaisuja, eikä ainoastaan vahvistaa Verohallinnon päätöksiä. Lisäksi on varmistettava, että oikaisuvaatimusten käsittelyajat pysyvät kohtuullisena.

Ennakkopäätösvalitusmenettelyn laajentaminen valmisteverotukseen on mielestämme hyvä ja kannatettava uudistus.

6. Vaikutukset verovelvollisille

Hallituksen esityksen mukaan muutokset saattaisivat edellyttää verovelvollisilta tietojärjestelmämuutoksia ja muutoksia toimintaprosesseihin. On selvää, että esitetyt uudistukset aiheuttaisivat merkittäviä muutoksia verovelvollisten tietojärjestelmiin ja yritysten sisäisiin toimintaprosesseihin ja niillä olisi huomattava kustannusvaikutus. On myös huomioitava, että kertaluonteisten kulujen lisäksi muun muassa palautusten hakeminen erillisessä menettelyssä lisäisi verovelvollisten hallinnollista taakkaa, mikä tarkoittaa kasvavia pysyväisluonteisia henkilöstökuluja.

7. Hiilivetyjen talteenotto

Verohallinto on tulkinnut, että hiilivetyjen talteenottoon perustuvan vähennyksen saa tehdä vain tuoteryhmän 10 osuudesta, ei biokomponenteista. Lainsäädäntö on tältä osin hieman epäselvä ja toivomuksemme on, että valtiovarainministeriön alkuperäinen tarkoitus kuvattaisiin lakiin täsmällisemmin.

Lisäksi, esityksen mukaan höyryihin liittyvää palautusta voisi jatkossa hakea vain puolen vuoden välein, mikä on erikoista kun valmisteverotuksessa verokautena on yksi kuukausi. Tähän saakka vähennyksen on voinut tehdä kuukausittain valmisteveroilmoituksella.

Yhteystiedot:

Tero Alakörkkö
Head of Tax Administration Group
Oy Teboil Ab
tero.alakorkko@teboil.fi
050 467 9879

Iina Malms
Tax Manager
Oy Teboil Ab
iina.malms@teboil.fi
044 055 9269